

C/2024/3364

14.6.2024.

PADOMES IETEIKUMS

(2024. gada 13. maijs),

“Eiropa kustībā – mācību mobilitātes iespējas visiem”

(C/2024/3364)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 165. un 166. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

1. 2017. gada 25. marta Romas deklarācijā ES vadītāji apņēmas strādāt pie tā, lai izveidotu Savienību, kurā jauniešiem pieejama labākā izglītība un mācības un kurā var studēt un atrast darbu visā kontinentā.
2. Mācību mobilitāte ir izrādījusies ļoti vērtīga izglītojamajiem, iegūstot kompetences ⁽¹⁾, kuras vajadzīgas personības izaugsmei, izglītībai un profesionālai pilnveidei. Pārrobežu mācību pieredze palielina starpkultūru izpratni un palīdz veicināt kopēju Eiropas identitāti. Turklāt gan ienākošās, gan izejošās mācību mobilitātes organizēšana ir spēcīgs stimuls izglītības un mācību iestādēm, kā arī neformālās un ikdienējās mācīšanās nodrošinātājiem uzlabot piedāvāto mācību kvalitāti.
3. Mācību mobilitāte ir svarīga, lai palīdzētu novērst prasmju nepietiekamību ES, jo īpaši to prasmju nepietiekamību, kas nepieciešamas zaļās un digitālās pārkārtošanās vajadzībām un izglītojamo pārejai uz darba tirgu. Darba vidē balstītas mācības, tostarp citā valstī pavadītie periodi, palīdz apgūt prasmes un uzlabo nodarbināmību.
4. Lai izveidotu Eiropas izglītības telpu un sasniegtu ES jaunatnes stratēģijas 2019.–2027. gadam mērķus, ir būtiski nodrošināt mācību mobilitātes iespējas visiem. Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumā par Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam ⁽²⁾ tika paziņots par mācību mobilitātes sistēmas atjaunināšanu ⁽³⁾ un par politikas satvara izstrādi skolotāju mācību mobilitātei, lai vairāk izglītojamo un skolotāju gūtu labumu no mobilitātes. Ar šo ieteikumu atjaunina Padomes Ieteikumu (2011. gada 28. jūnijs) “Jaunatne kustībā – jauniešu mācību mobilitātes veicināšana”, lai uzlabotu tā noteikumus, paplašinātu mācību mobilitātes iespējas – ietverot ne tikai jauniešus, bet arī dažāda vecuma izglītojamus, pedagogus un darbiniekus – un pievērstu uzmanību jauniem mācību modeļiem, tostarp kombinētas mācīšanās modelim.
5. Padomes Rezolūcijas par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030) ⁽⁴⁾ viena no stratēģiskajām prioritātēm ir padarīt mūžizglītību un mobilitāti iespējamu ikvienam. Padomes Rezolūcijā “Eiropas izglītības telpa: Raugoties līdz 2025. gadam un pēc tam” ⁽⁵⁾ ir uzsvērts, ka Eiropas izglītības telpas pilnīgā izveidē ļoti svarīgi ir apzināt un likvidēt atlikušos šķēršļus mācību un mācīšanās mobilitātei, vienlaikus veicinot iekļaujošu, ilgtspējīgu un līdzsvarotu mobilitāti.
6. Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (Cedefop) apkopotie dati liecina, ka valstīm ir jāpastiprina savi centieni sava snieguma uzlabošanā, sniedzot visaptverošu atbalstu profesionālās izglītības un apmācības (PIA) izglītojamo mobilitātei, jo īpaši mācekļiem. Padomes Ieteikuma (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai ⁽⁶⁾ nacionālo ieviešanas plānu

⁽¹⁾ Atbilstīgi Padomes Ieteikumam (2018. gada 22. maijs) par pamatkompetencēm mūžizglītībā (OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.) kompetence ir zināšanu, prasmju un attieksmes kombinācija.

⁽²⁾ COM(2020) 625 final.

⁽³⁾ Kā izklāstīts Padomes Ieteikumā (2011. gada 28. jūnijs) “Jaunatne kustībā – jauniešu mācību mobilitātes veicināšana”, OV C 199, 7.7.2011., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 66, 26.2.2021., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 185, 26.5.2023., 35. lpp.

⁽⁶⁾ Cedefop, “Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET” (Kopīgs darbs pie pievilcīgas, iekļaujošas, inovatīvas, dinamiskas un elastīgas PIA), Cedefop informatīvais paziņojums, 2023. gads.

analīze⁽⁷⁾ uzrāda, ka tikai aptuveni puse no visām dalībvalstīm noteica kā prioritāti pasākumus mobilitātes veicināšanai PIA jomā.

7. Padomes Ieteikuma (2018. gada 15. marts) par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai⁽⁸⁾ īstenošanas analīze⁽⁹⁾, kā arī *Cedefop* secinājumi⁽¹⁰⁾ liecina, ka mācekļu mobilitāte joprojām nav pietiekami attīstīta un ir jādarā vairāk, lai mācekļi varētu piedalīties mobilitātes apmaiņā.
8. Padomes secinājumos par skolotāju un pasniedzēju mobilitātes, jo īpaši mobilitātes Eiropā, uzlabošanu viņu sākotnējā un tālākizglītībā un mācībās⁽¹¹⁾ ir izteikts aicinājums veicināt un paplašināt mobilitāti, lai tā kļūtu par ierastu parādību skolotāju un pasniedzēju mācībās un karjerā.
9. ES jaunatnes stratēģijas īstenošanas analīze⁽¹²⁾ liecina, ka ir jāpieliek lielākas pūles, lai nodrošinātu, ka visi jaunieši un jaunatnes darbinieki var efektīvi piekļūt mobilitātes iespējām, tostarp brīvprātīgajam darbam pilsoniskās sabiedrības sektorā. Ir vajadzīgs arī turpmāks darbs pie iedarbīgām sistēmām neformālās un ikdienējās mācīšanās mobilitātē iegūto kompetenču validācijai sinerģijā ar Padomes Ieteikumu (2022. gada 5. aprīlis) par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā⁽¹³⁾.
10. Nepietiekamas svešvalodu zināšanas joprojām ir viens no šķēršļiem, lai uzsāktu mācību mobilitāti, mācības un darbu ārvalstīs un lai pilnībā atklātu Eiropas kultūras daudzveidību. Vienlaikus svešvalodu mācīšanas un apguves uzlabošana, kā arī svešvalodā pasniegtu kursu piedāvājums var mudināt izglītojamos no citas valsts iesaistīties mācību mobilitātē. Šajā sakarā ir svarīgi izmantot digitālās tehnoloģijas, tostarp mākslīgo intelektu (MI).
11. Padomes secinājumos par turpmākiem pasākumiem nolūkā īstenot automatisku savstarpējo atzīšanu izglītības un mācību jomā⁽¹⁴⁾, kuru pamatā bija ziņojums par to, kā tiek īstenots Padomes Ieteikums par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automatisku savstarpējo atzīšanu⁽¹⁵⁾, ir norādīts, ka tas, ka netiek automatiski savstarpēji atzīta kvalifikācija un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultāti⁽¹⁶⁾, joprojām kavē mācību mobilitāti ES. Augstākās izglītības jomā valstu iestādes ir ievērojami uzlabojušas savu izpratni par automatiskas savstarpējās atzīšanas jēdzienu. Tomēr saskaņotu valsts pieeju neesamība, kā arī pārredzamības trūkums ir būtiski faktori, kas attur izglītojamos no dalības mobilitātes aktivitātēs.
12. Mācību mobilitātes veicināšana ar trešām valstīm var padarīt Eiropas izglītības un mācību sistēmas pievilcīgākas pārējai pasaulei un piesaistīt talantus to izglītības un mācību iestādēm. Starptautiskā sadarbība izglītības un mācību jomā, tostarp mācību mobilitātes jomā, ir būtiska, lai īstenotu ES ģeopolitiskās prioritātes, jo īpaši stratēģiju *Global Gateway*, un lai sasniegtu ilgtspējīgas attīstības mērķus 2030. gadam.
13. Ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku piekļuves mācību mobilitātei veicināšana ir īpaši svarīga, un šis iekļaušanas mērķis ir programmu *Erasmus+* 2021.–2027. gadam un “Eiropas Solidaritātes korpuss” pamatā. Ir ļoti svarīgi pastiprināt šo mērķi šajās programmās un, ja iespējams, to attiecināt arī uz citām mācību mobilitātes shēmām visā ES.

⁽⁷⁾ OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.

⁽⁸⁾ “Putting into practice the European Framework for Quality and Effective Apprenticeships – implementation of the Council Recommendation by Member States” (Eiropas satvara kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai īstenošana praksē – Padomes ieteikuma īstenošana dalībvalstīs), SWD(2021) 230 final.

⁽⁹⁾ OV C 153, 2.5.2018., 1. lpp.

⁽¹⁰⁾ *Cedefop, Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations* (Mācekļu pārrobežu ilgtermiņa mobilitātes veicinātāji un ierobežotāji: valstu un projekta līmeņa izpētes liecības), *Cedefop* sērija “Reference” Nr. 120, Publikāciju birojs, Luksemburga, 2021. gads.

⁽¹¹⁾ OV C 167, 21.4.2022., 2. lpp.

⁽¹²⁾ Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par ES jaunatnes stratēģijas (2019.–2021. gadam) īstenošanu, SWD(2021) 286 final.

⁽¹³⁾ OV C 157, 11.4.2022., 1. lpp.

⁽¹⁴⁾ OV C 185, 26.5.2023., 44. lpp.

⁽¹⁵⁾ COM(2023) 91 final.

⁽¹⁶⁾ “Automātiskas savstarpējās kvalifikācijas atzīšanas” un “automātiskas savstarpējās ārvalstīs pavadīta mācību perioda rezultātu atzīšanas” – gan attiecībā uz augstākās izglītības, gan vidējās izglītības un mācību līmeni – definīcijas ir izklāstītas pielikumā Padomes Ieteikumam (2018. gada 26. novembris) par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automatisku savstarpēju atzīšanu (OV C 444, 10.12.2018., 1. lpp.), un tās ir pilnībā piemērojamas šim ieteikumam.

14. Iniciatīvas "Eiropas universitātes" mērķis ir sasniegt 50 % mobilitāti starp iesaistītajām iestādēm, savukārt Eiropas kritēriji kopīga Eiropas grāda marķējuma piešķiršanai pašlaik tiek testēti un arī varētu veicināt mobilitātes iekļaušanu studiju programmās. Palielinātais "Erasmus+" budžets 2021.–2027. gadam palīdzēs īstenot ES mērķi mudināt vairāk studentu vismaz vienu reizi mācību laikā iesaistīties mācību mobilitātē, izmantojot plašāku mobilitātes formātu klāstu, tostarp jauktā tipa intensīvās programmas un īstermiņa kombinēto mobilitāti. Tāpēc ir svarīgi palielināt mācību mobilitātes mērķrādītāju, kas ir 20 % un sākotnēji tika noteikts 2009. gadā saistībā ar Boloņas procesu. Kopš tā laika izstrādātie rīki kopā ar šajā ieteikumā ierosinātajiem pasākumiem veido vajadzīgos pamatnosacījumus, lai vismaz 23 % augstākās izglītības absolventu iesaistītos mācību mobilitātē.
15. Pēdējā desmitgadē mācīšanās modeļi ir attīstījušies, tostarp Covid-19 pandēmijas ietekmē, veicinot virtuālo un kombinēto mācīšanos. Mācību mobilitātes iespēju paplašināšana, iekļaujot izglītojamus, pedagogus un darbiniekus visās izglītības un mācību nozarēs, kā arī jaunatnes un sporta nozarēs formālā, neformālā un ikdienējā vidē, ir mudinājusi izstrādāt arī elastīgus mācību mobilitātes formātus.
16. Būtu jāturpina atbalstīt pētnieku līdzsvarota mobilitāte, jo īpaši viņu karjeras sākumā, lai atbalstītu viņu personīgo izaugsmi un profesionālo pilnveidi un tādējādi veicinātu Eiropas pētniecības un inovācijas sistēmas konkurētspēju.
17. Šā ieteikuma mērķis ir veicināt Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam. Izglītības un mācību kvalitātes vīzija paredz veicināt gan izglītojamo, pedagogu un darbinieku, jo īpaši ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku, brīvību būt mobīliem, gan arī iestāžu brīvību sadarboties savā starpā Eiropā un ārpus tās. Iekļaujošām un vienlīdzīgām izglītības un mācību sistēmām būtu jāatbalsta saliedēta sabiedrība, jāveido pamats aktīvam pilsoniskumam un jāuzlabo nodarbināmība. Šajā ieteikumā dalībvalstis tiek aicinātas paredzēt mācību mobilitātei labvēlīgus nosacījumus, novērst šķēršļus un nodrošināt stimulus, kas ir pielāgoti izglītojamo, pedagogu un darbinieku konkrētām vajadzībām dažādās nozarēs.
18. Šā ieteikuma mērķis ir arī veicināt ciešāku sadarbību ar galvenajām trešām valstīm, kā paredzēts Talantu partnerību iniciatīvā, popularizējot ES kā pievilcīgu mācīšanās, mācību un studiju galamērķi talantīgiem cilvēkiem no trešām valstīm.
19. Šajā ieteikumā atgādināts par pastāvošo sinerģiju un papildināmību starp ES programmām, kas attiecas uz mācību mobilitāti, piemēram, programmām Erasmus+ un "Eiropas Solidaritātes korpuss", kā arī citiem finansēšanas instrumentiem ES, starptautiskā, valsts un reģionālā līmenī, piemēram, ES kohēzijas politikas fondiem, jo īpaši Eiropas Sociālo fondu Plus un tā iniciatīvu "Tiecies, mācies, apgūsti, sasniedz"(ALMA).
20. Šā ieteikuma mērķis ir arī stimulēt skolotāju un mācekļu mācību mobilitāti, izmantojot īpašus politikas satvarus, kā precizēts pielikumos. Skolās trūkst skolotāju, un mācību mobilitātei būtu jāpalielina profesijas pievilcība. Skolotāji, kuri ir guvuši mobilitātes pieredzi, var iedvesmot izglītojamus un palīdzēt veicināt transnacionālu un starptautisku sadarbību. Padomes secinājumos par skolotāju un pasniedzēju mobilitātes, jo īpaši mobilitātes Eiropā, uzlabošanu viņu sākotnējā un tālākizglītībā un mācībās ir uzsvērtā mācību mobilitātes ārvalstīs pozitīvā ietekme uz skolotāju profesionālo pilnveidi, kā arī uz izglītības un mācību sistēmām, vienlaikus apzinot šķēršļus mobilitātei. Arī mācekļi saskaras ar konkrētiem šķēršļiem, kas saistīti ar darba vidē balstīto mācību īpašo specifiku. Viņu mobilitātei būtu jāpalīdz novērst prasmju nepietiekamību, jāatbalsta zaļā un digitālā pārkārtošanās un jāuzlabo nodarbināmība, jo īpaši jauniešu vidū,

ATZĪST, KA:

21. Šajā ieteikumā "mācību mobilitātes" jēdziens, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās Erasmus + un atceļ Regulu (ES) Nr. 288/2013⁽¹⁷⁾, proti, fiziska pārvietošanās uz valsti, kas nav izglītojamā pastāvīgās dzīvesvietas valsts, lai studētu, piedalītos mācībās vai neformālās vai ikdienējās mācīšanās procesā, ir izmantots kā sākumpunkts. "Mācību mobilitāte" šā ieteikuma nozīmē aptver visus ilgtermiņa un īstermiņa mācību mobilitātes veidus, tostarp individuālo un grupu mobilitāti, jauktu mobilitāti (tostarp tās virtuālos komponentus), kredītpunktu

⁽¹⁷⁾ OV L 189, 28.5.2021., 1. lpp.

mobilitāti un ar grāda iegūšanu saistītu mobilitāti. Tā aptver izglītojamos, pedagogus un darbiniekus visās mūžizglītības nozarēs, tostarp pirmsskolas izglītībā un aprūpē, skolas izglītībā, augstākajā izglītībā, PIA, pieaugušo izglītībā, kā arī jauniešus⁽¹⁸⁾, jaunatnes darbiniekus un darbiniekus sporta nozarē⁽¹⁹⁾ gan programmas “Erasmus+” darbības jomā, gan ārpus tās. Šis ieteikums aptver gan ES iekšējo, gan starptautisko mācību mobilitāti no ES.

22. Izglītojamo, pedagogu un darbinieku mobilitātei, kas kopš Eiropas izglītības telpas izveides ir pastiprināta, ir pozitīva ietekme uz izglītību un mācībām. Tomēr ar grāda iegūšanu saistīta mobilitāte augstākajā izglītībā, kā arī mobilitāte PIA jomā var radīt izaicinājumus dažām izglītības un mācību sistēmām, kurās ir ievērojams izglītojamo vai mācekļu pieplūdums, vai tām valstīm, kurām draud intelektuālā darbaspēka emigrācija, kā rezultātā daudzi talantīgi cilvēki izvēlas studēt vai sākt mācekļību ārvalstīs un pēc tam tur palikt.
23. Lai sasniegtu mācību mobilitātes mērķrādītāju⁽²⁰⁾ augstākajā izglītībā iekļautās mobilitātes darbības ietver: ar grāda iegūšanu saistītu izejošo mobilitāti; izejošo kredītpunktu mobilitāti, kuras ilgums ir vismaz trīs mēneši vai kura sastāv no vismaz 15 Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmas (ECTS) kredītpunktiem (tostarp gan stažēšanās, gan studiju mobilitāte); un īsāku izejošo mobilitāti, kuras ilgums ir mazāks par trim mēnešiem un kura sastāv no vismaz trim ECTS kredītpunktiem. Šīs mobilitātes darbības var būt vai nu pilnībā fiziskas, vai jauktas tipa, proti, tās var veidot gan virtuālais, gan fiziskais komponents. Mērķrādītājs ir aprēķināts absolventu līmenī, pamatojoties uz to absolventu skaitu, kuri vismaz vienu reizi studiju laikā piedalās mācību mobilitātē. Ņemot vērā iepriekš minētos elementus, šajā ieteikumā Komisija tiek aicināta līdz 2026. gadam nākt klajā ar priekšlikumu atjauninātai metodikai, ar ko izmērīt to absolventu īpatsvaru, kuriem ir mācību mobilitātes pieredze ārvalstīs augstākajā izglītībā.
24. Reaģējot uz aicinājumiem⁽²¹⁾ attiecībā uz PIA audzēkņu mācību mobilitāti ārvalstīs noteikt vērienīgāku mērķrādītāju nekā pašreizējie 8 %, šajā ieteikumā ir ierosināts līdz 2030. gadam panākt, ka mācību mobilitātē piedalās vismaz 12 % PIA apguvēju, tostarp mācekļu. PIA mērķrādītāja⁽²²⁾ pamatā ir rādītājs, kas noteikts Padomes Ieteikumā (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai. To nosaka kā mobilo izglītojamo īpatsvaru kalendārajā gadā, proti, procentuālu daļu no PIA iestāžu absolventu kohortas tajā pašā gadā. Tas ietver dalībniekus, kam ir elastīgas mobilitātes iespējas, piemēram, tās, ko piedāvā Erasmus+ (piemēram, īstermiņa mobilitāte, grupu mobilitāte, jauktas tipa mobilitāte, mobilitāte, kas saistīta ar piedalīšanos prasmju konkursos), vai kas piedalās citās mobilitātes programmās.
25. Padome atkārtoti apstiprina savu stingro apņemšanos attiecībā uz iekļaujošu mācību mobilitāti un paziņo savu politisko mērķi – noteikt mērķrādītāju šajā sakarā. Lai to varētu īstenot, ir vajadzīga metodika, ar ko novērtēt to ierobežotām iespējām pakļauto cilvēku īpatsvaru starp visiem izglītojamajiem, kas gūst labumu no mācību mobilitātes ārvalstīs. Tādēļ Padome atkārtoti aicina Komisiju, pamatojoties uz Rādītāju un kritēriju pastāvīgās grupas ekspertu atzinumu, strādāt ar priekšlikumiem par iespējamiem rādītājiem vai ES līmenī noteiktiem mērķiem iekļautības un vienlīdzības jomā⁽²³⁾. Lai uzsvērtu Padomes apņemšanos, dalībvalstīm tiek ieteikts līdz 2027. gadam tiekties kopīgi panākt, lai to ierobežotām iespējām pakļauto cilvēku īpatsvars starp visiem izglītojamajiem, kas gūst labumu no mācību mobilitātes ārvalstīs, būtu vismaz 20 %. Lai to aplēstu, varētu izmantot datus, kas pašlaik ir pieejami saskaņā ar programmām Erasmus+ un “Eiropas Solidaritātes korpuss”. Šie dati nekādā ziņā neaptver visu

⁽¹⁸⁾ Par sākumpunktu izmantojot dažādās jauniešu mobilitātes iespējas, ko piedāvā programmas “Erasmus+ Jaunatne” un “Eiropas Solidaritātes korpuss”, jaunatnes nozares mācību mobilitāte attiecas uz jauniešu, jaunatnes darbinieku un brīvprātīgo mācību mobilitāti neformālās un ikdienējās mācīšanās kontekstā. Šajā ieteikumā mācību mobilitāte jaunatnes nozarē ietver arī citas valstu mobilitātes programmas.

⁽¹⁹⁾ Mācību mobilitāte sporta nozarē “Erasmus+” sporta pasākumu 1. pamatdarbības satvarā ir definēta kā sporta organizāciju darbinieku mobilitāte, galvenokārt tautas sportā, kuriem ir dota iespēja uzlabot savu kompetenci un kvalifikāciju un iegūt jaunas prasmes, pavadot kādu laikposmu ārzemēs un tādējādi veicinot sporta organizāciju spēju veidošanu un attīstību. Šī darbība atbalsta treneru un citu darbinieku (gan apmaksātu darbinieku, gan brīvprātīgo) profesionālo attīstību tautas sportā. Šajā ieteikumā mācību mobilitāte sporta nozarē ietver arī citas valstu mobilitātes programmas.

⁽²⁰⁾ Rādītāja pamatā būs mobilitātes dati, kas iegūti UNESCO, ESAO un Eurostat (UOE) administratīvo datu vākšanas procesā.

⁽²¹⁾ Tostarp Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par Padomes Ieteikumu par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (2020/2767(RSP)).

⁽²²⁾ Rādītāja pamatā būs mobilitātes dati, kas iegūti no “Erasmus+” datiem, un PIA dati par absolventiem, kas iegūti UOE īstenotā datu vākšanas procesā. Datus no valsts iestāžu mobilitātes programmām, tostarp par mobilitātes ilgumu, – ja tie ir pieejami un tikai tad, ja sniegtie dati ir salīdzināmi ar “Erasmus+” datiem, – varētu izmantot arī, lai papildinātu “Erasmus+” datus. Ja tiek iekļauti dati no valsts iestādēm, uz to būtu pārskatāmi jānorāda.

⁽²³⁾ Padomes Rezolūcija par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030) (OV C 66, 26.2.2021., 1. lpp.).

veidu mācību mobilitāti ārvalstīs, bet tos varētu izmantot kā tuvāko pašlaik pieejamo aplēsto vērtību. Turklāt šajā ieteikumā Komisija tiek aicināta līdz 2026. gadam nākt klajā ar priekšlikumu datu vākšanas metodikai, ar ko varētu izmērīt to ierobežotām iespējām pakļauto cilvēku īpatsvaru starp visiem izglītojamajiem, kas gūst labumu no mācību mobilitātes ārvalstīs izglītības, mācību un jaunatnes un sporta nozarēs, pienācīgi ņemot vērā to, ka šādi dati, iespējams, var būt sensitīvi, un neradot papildu administratīvo slogu dalībvalstīm. Pamatojoties uz šo priekšlikumu, Padome var vienoties par ES līmeņa mērķrādītāju, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam.

26. Šis ieteikums neskar turpmākās sarunas par Savienības finansēšanas instrumentiem nākamajā daudzgadu finanšu shēmā.
27. Ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. pantu un atbilstīgi Komisijas 2022. gada 3. maija paziņojumam “Cilvēki pirmajā vietā, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes nodrošināšana, ES tālāko reģionu potenciāla atraisīšana”⁽²⁴⁾, ieteikumā būtu jāņem vērā konkrētā situācija minētajos tālākajos reģionos, kas norādīti minētajā pantā, nolūkā sekmēt mācību mobilitāti uz šiem reģioniem un no tiem.
28. Šajā ieteikumā un saskaņā ar programmu *Erasmus+* un “Eiropas Solidaritātes korpuss” iekļaušanas un daudzveidības stratēģijas īstenošanas pamatnostādņēm⁽²⁵⁾ mācību mobilitātes šķēršļi ir invaliditāte, veselības problēmas, šķēršļi, kas saistīti ar izglītības un mācību sistēmām, kultūras atšķirības, sociālie šķēršļi (tostarp sociāli psiholoģiski un ar ģimeni saistīti šķēršļi), ekonomiskie šķēršļi, šķēršļi, kas saistīti ar diskrimināciju, un ģeogrāfiskie šķēršļi,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU UN IESAKA DALĪBVALSTĪM:

Saskaņā ar nacionālo skolu izglītības, PIA, augstākās izglītības un pieaugušo izglītības sistēmu un jaunatnes un sporta nozaru iezīmēm un pienācīgi ņemot vērā augstākās izglītības iestāžu akadēmisko brīvību un izglītības un mācību iestāžu autonomiju:

1. Veicināt visu izglītojamo, pedagogu un darbinieku netraucētu pārvietošanos Eiropas izglītības telpā, lai atbalstītu pamatkompetenču pilnveidi, jo īpaši to zināšanu, prasmju un attieksmes iegūšanu, kas ir būtiskas zaļās un digitālās pārkārtošanās kontekstā, veidotu uzticēšanos un sapratni starp izglītības un mācību sistēmām un jaunatnes un sporta nozarēm un veicinātu aktīvu pilsoniskumu.
2. Izstrādāt tādas mācību mobilitātes shēmas, kas ir iekļaujošas, vidiski ilgtspējīgas, gūst labumu no digitālo tehnoloģiju izmantošanas un popularizē kopējās ES vērtības⁽²⁶⁾.
3. Pastiprināt centienus padarīt mobilitāti par realitāti visiem un censties līdz 2030. gadam sasniegt ES līmeņa mērķrādītājus, nosakot, ka:

a) vismaz 23 % augstākās izglītības absolventu vajadzētu būt ar mācību mobilitātes ārvalstīs pieredzi;

b) PIA jomā vajadzētu būt vismaz 12 % izglītojamo, kas gūst labumu no mācību mobilitātes pieredzes ārvalstīs.

Minētie mērķrādītāji ir ES vispārējā snieguma atsauces līmenis, un tie jāaprēķina ES līmenī. Dalībvalstis tiek aicinātas sniegt individuālu ieguldījumu minēto mērķrādītāju sasniegšanā, ņemot vērā to atšķirīgos sākumpunktus un valstu atšķirības.

Padome vajadzības gadījumā varētu pārskatīt minētos ES līmeņa mērķrādītājus, ņemot vērā:

— Komisijas priekšlikumu par atjauninātu metodiku datu vākšanai par augstāko izglītību;

— stratēģiskā satvara Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā gaidāmo pārskatīšanu.

⁽²⁴⁾ COM(2022) 198 final.

⁽²⁵⁾ Īstenošanas pamatnostādnes – programmu *Erasmus+* un “Eiropas Solidaritātes korpuss” iekļaušanas un daudzveidības stratēģijas.

⁽²⁶⁾ Kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.

4. Apņemties īstenot iekļaujošu pieeju mācību mobilitātei visās izglītības un mācību, kā arī jaunatnes un sporta nozarēs, padarot mācību mobilitātes iespējas pieejamākas ierobežotām iespējām pakļautiem cilvēkiem⁽²⁷⁾, izmantojot šādas darbības:
 - a) tiekties kopīgi panākt, lai līdz 2027. gadam to ierobežotām iespējām pakļauto cilvēku īpatsvars starp visiem izglītojamajiem, kas gūst labumu no mācību mobilitātes ārvalstīs⁽²⁸⁾, būtu vismaz 20 %;
 - b) apsvērt iespēju vienoties par ES līmeņa mērķrādītāju, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ko tā iesniegs līdz 2026. gadam, par datu vākšanas metodiku, nolūkā novērtēt to ierobežotām iespējām pakļauto cilvēku īpatsvaru starp visiem izglītojamajiem, kas gūst labumu no mācību mobilitātes ārvalstīs izglītības un mācību, kā arī jaunatnes un sporta nozarēs.
5. Nodrošināt sadarbību ar ieinteresētajām personām mācību mobilitātes jomā, lai īstenotu šo ieteikumu.
6. Nodrošināt sistēmiskas mācību mobilitātes iespējas:
 - a) apsverot mācību mobilitātes ārvalstīs padarīšanu par skolas izglītības, PIA un mācekļības, augstākās izglītības un pieaugušo izglītības un mācību sistēmu neatņemamu daļu, cenšoties iekļaut iespēju iesaistīties mācību mobilitātes periodos ārvalstīs, izmantojot elastīgus mobilitātes logus, izvēles kursus un citas iespējas;
 - b) atbalstot izglītības iestādes un mācību pakalpojumu sniedzējus, kad tie izstrādā un īsteno arvien vairāk kopīgu pārrobežu aktivitāšu, tostarp kopīgas programmas, kurās var iegūt kopīgus grādus, pēc iespējas labāk izmantojot Eiropas iniciatīvas, jo īpaši Eiropas universitāšu alianses, profesionālās izcilības centrus, nacionālās PIA ekspertu grupas, inovācijas alianses un *Erasmus+* skolotāju akadēmijas, un izmantojot Eiropas universitāšu aliansu pieredzi, kuru izvirzītais mērķrādītājs ir piedāvāt fiziskas, virtuālas un jaukta tipa mobilitātes iespējas 50 % studentu;
 - c) veicinot un iekļaujot ienākošo un izejošo mācību mobilitāti neformālajā un ikdienējā mācīšanās procesā, darbā ar jaunatni un brīvprātīgā darba vidē kā vērtīgas un dzīvotspējīgas mobilitātes iespējas visiem izglītojamajiem, pedagogiem un darbiniekiem, tostarp izmantojot izpratnes veicināšanu, informēšanas pasākumus un citu atbalstu neformālās un ikdienējās mācīšanās nodrošinātājiem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un darba ar jaunatni un pilsoniskās sabiedrības organizācijām;
 - d) atbalstot kvalitātes kritēriju piemērošanu mācību mobilitātes aktivitāšu sagatavošanā, īstenošanā un pārraudzībā, tostarp pamatojoties uz kvalitātes standartiem, kas izstrādāti programmā *Erasmus+*, programmā "Eiropas Solidaritātes korpuss" un citās mācību mobilitātes shēmās, un lielāko uzmanību pievēršot šādu aktivitāšu pieejamībai un iekļautībai;
 - e) atbalstot sadarbību starp struktūrām, kas pārvalda un īsteno finansēšanas instrumentus ES, starptautiskā, valsts un reģionālā līmenī, lai nodrošinātu koordinētas aktivitātes, kas atbalsta un veicina mācību mobilitāti, vienlaikus nepieļaujot pārkļāšanos un maksimāli palielinot resursu ietekmi.
7. Uzlabot valodu apguvi:
 - a) stiprinot valodu apguvi visos izglītības un mācību posmos, kā arī jaunatnes un sporta nozarēs, ja iespējams, lai paplašinātu mācību mobilitātes risinājumu un iespēju loku;
 - b) atbalstot piekļuvi valodu izglītībai un apguvei, tostarp pieaugušiem izglītojamajiem, lai uzlabotu daudzvalodu prasmes un dotu iedzīvotājiem iespēju pilnībā izmantot mācību mobilitāti un palielinātu viņu nodarbinātības iespējas.

⁽²⁷⁾ Atbilstīgi Regulai (ES) 2021/817 "ierobežotām iespējām pakļauti cilvēki" ir cilvēki, kas saskaras ar šķēršļiem, kuri liedz viņiem efektīvi piekļūt mācību mobilitātes iespējām ekonomisku, sociālu, kultūras, ģeogrāfisku vai ar veselību saistītu iemeslu dēļ, savas migrantu izcelsmes dēļ vai tādu iemeslu dēļ kā invaliditāte vai mācīšanās grūtības, vai jebkāda cita iemesla dēļ, tostarp tāda iemesla, kas varētu būt par cēloni Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā paredzētai diskriminācijai.

⁽²⁸⁾ Tā kā pašlaik nav ES mēroga rādītāja iekļaujošai mācību mobilitātei, to ierobežotām iespējām pakļauto cilvēku īpatsvaru starp visiem izglītojamajiem, kas gūst labumu no mācību mobilitātes ārvalstīs, varētu aplēst, izmantojot mobilitātes datus, kas iegūti no programmām *Erasmus+* un "Eiropas Solidaritātes korpuss". Šie dati nekādā ziņā neaptver visu veidu mācību mobilitāti ārvalstīs, bet tos varētu izmantot kā tuvāko pašlaik pieejamo aplēsto vērtību.

8. Atbalstīt iesaistīšanos mācību mobilitātes aktivitātēs:

- a) veidojot mūžizglītības mobilitātes kultūru visos izglītības un mācību posmos un visās neformālās un ikdienējās mācīšanās, darba ar jaunatni, brīvprātīgā darba un sporta vidēs. Šajā sakarā veicamie pasākumi var būt šādi:
 - i) dažādu mobilitātes formātu un darbību izstrāde;
 - ii) atbalsts gan nosūtītājiem, gan uzņēmējiem organizācijām, kurām ir internacionalizācijas stratēģija;
 - iii) izglītības un mācību iestāžu, kā arī neformālās un ikdienējās mācīšanās vides jaunatnes un sporta jomā pievilcības palielināšana mobilo izglītojamo uzņemšanai un nosūtīšanai;
 - iv) absolventu tīklu mudināšana pilnveidot un veicināt mācību pieredzi.
- b) stimulējot sadarbību starp reģionālajām un vietējām iestādēm, izglītības un mācību nodrošinātājiem, jaunatnes un sporta nozarēm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, nevalstiskajām organizācijām un privātām struktūrām, lai veicinātu un atbalstītu izejošo mācību mobilitāti, tostarp ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku mobilitāti, un radītu labvēlīgu vidi ienākošajiem mācību mobilitātes dalībniekiem no ārvalstīm;
- c) mudinot iestādes un organizācijas, kas pārvalda mobilitātes shēmas un veic gan nosūtīšanas, gan uzņemšanas funkcijas, samazināt administratīvo slogu organizācijām un dalībniekiem un sniegt skaidrus norādījumus visā pieteikšanās procesā;
- d) atbalstot elastīgus mācību mobilitātes formātus, kas var dažādot dalībnieku loku un būt atspēriena punkts ilgākiem mobilitātes periodiem, tostarp grupu mobilitātes aktivitātes, īstermiņa mobilitāti, jaukta tipa intensīvas programmas, kā arī jebkuru citu mācību pieredzi, kas var būt pamats mikroapliecinājumu saņemšanai saskaņā ar Eiropas pieeju mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbināmībai;
- e) atzinīgi novērtējot to pedagogu, darbinieku un jaunatnes darbinieku darbu, kuri sagatavo un īsteno mācību mobilitātes projektus un aktivitātes, iekļaujot tās savā profesionālajā darbībā, un atzīstot darbinieku mobilitātes pievienoto vērtību.

9. Sniegt informāciju par mācību mobilitātes iespējām:

- a) attiecīgā gadījumā ieviešot mācību mobilitātes veicinātājus – koordinatorus, kontaktpunktus, vēstniekus vai īpašus mācību mobilitātes informācijas centrus – reģionālā vai vietējā līmenī, lai dalītos pieredzē ar izglītības un mācību nodrošinātājiem, jaunatnes un sporta nozarēm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un privātām struktūrām, atbalstītu iesaistīšanos mācību mobilitātes aktivitātēs un veidotu tīklus valsts un ES līmenī;
- b) piedāvājot izglītojamajiem mērķorientētu informāciju par mācību mobilitātes iespējām visā mūžizglītības ciklā, tostarp skolās, jauniešu un darba vidēs, PIA un pieaugušo izglītības nodrošinātāju vidū, pie darba ar jaunatni un brīvprātīgā darba nodrošinātājiem, augstākās izglītības iestādēm un darba devējiem, sadarbojoties ar mācību mobilitātes veicinātājiem un izglītības un karjeras konsultācijās iekļaujot informāciju par mācību mobilitātes iespējām;
- c) popularizējot priekšrocības, ko sniedz mobilitātes periods ārvalstīs, un sniedzot padomus, ieteikumus un konsultācijas, jo īpaši ierobežotām iespējām pakļautiem izglītojamajiem, tostarp maksimāli izmantojot *Erasmus+* lietotni;
- d) mudinot uzņēmējas organizācijas nodrošināt netraucētu ienākošo izglītojamo uzņemšanu, tostarp gādājot, lai informācija un attiecīgie materiāli būtu viegli pieejami;
- e) ar *Euroguidance* un *Eurodesk* tīklu izmantošanas un darbības optimizācijas palīdzību, sniedzot informāciju par mobilitātes iespējām;

- f) sniedzot informāciju par dzīves un darba apstākļiem uzņēmējās valstīs, izmantojot *EURES* portālā pieejamo informāciju par dzīves un darba apstākļiem visās dalībvalstīs un EBTA valstīs un attiecīgo sadaļu ES vietnē "Mācību stūritis", tostarp sasaistot šo informāciju ar valstu mācību mobilitātes portāliem.

10. Atbalstīt mācību rezultātu pārredzamību un atzišanu:

- a) veicot nepieciešamos pasākumus, lai panāktu augstākās izglītības kvalifikāciju un ārvalstīs augstākās izglītības līmenī pavadītu mācību periodu rezultātu automātisku savstarpēju atzišanu, un panākot būtisku progresu ceļā uz tādu vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju automātisku savstarpēju atzišanu, kas nodrošina piekļuvi augstākajai izglītībai, un mācību periodu, kas pavadīti ārvalstīs vidējās izglītības apgūvē un mācībās, tostarp PIA, kā arī virtuālās un kombinētās mācībās, rezultātu automātisku savstarpēju atzišanu, sniedzot norādījumus un nodrošinot mācības izglītības un mācību nodrošinātājiem un gādājot par konsekvenci atzišanas lēmumu pieņemšanā;
- b) pilnībā izmantot pieejamās shēmas un rīkus, ar ko var atbalstīt mācību rezultātu atzišanu, tostarp veicinot konsekventas valstu pieejas automātiskai savstarpējai atzišanai un nodrošinot, ka ārējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu īsteno neatkarīgas kvalitātes nodrošināšanas aģentūras, kas reģistrētas EQAR;
- c) mudinot izglītības un mācību iestādes veidot lēmumu reģistru par mācību rezultātu atzišanu, ņemot vērā datu aizsardzības noteikumus, nolūkā gādāt par lēmumu pieņemšanas konsekvenci un pārskatāmību laika gaitā un starp dažādām iestāžu organizatoriskajām struktūrām, lai nodrošinātu izpratni par automātiskās savstarpējās atzišanas jēdzienu un definīciju;
- d) veicot pasākumus, lai panāktu to kompetenču atzišanu, kas iegūtas mācību mobilitātē neformālās un ikdienējās mācīšanās procesā, darbā ar jaunatni un brīvprātīgā darba vidē, veicinot sadarbību validācijas procedūrās starp attiecīgajām iestādēm dažādās izglītības un mācību nozarēs, neformālās mācīšanās nodrošinātājiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātus varētu vieglāk izmantot formālajā izglītībā un mācībās un darba tirgū;
- e) palīdzot izglītības un mācību nodrošinātājiem, kā arī jauniešu mācību mobilitātes aktivitāšu, darba ar jaunatni un brīvprātīgā darba organizētājiem sistēmiski izmantot ES sistēmas un instrumentus, tostarp *Europass*, Eiropas prasmju, kompetenču un profesiju daudzvalodu klasifikāciju, Eiropas digitālos mācīšanās apliecinājumus, Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru mūžizglītībai, *Europass Mobility*, *Youthpass* un/vai valstu ietvarstruktūras, lai atbalstītu mācību mobilitātē iegūto kompetenču identificēšanu, dokumentēšanu, novērtēšanu un attiecīgā gadījumā sertifikāciju;
- f) apsverot pasākumus, kas vērsti uz *UNESCO* Vispārējās konvencijas par augstākās izglītības kvalifikāciju atzišanu ratificēšanu, lai uzlabotu trešo valstu kvalifikāciju, kā arī daļēju studiju un iepriekšēju mācību taisnīgu un pārredzamu atzišanu; publicējot informāciju par trešo valstu kvalifikāciju atzišanas procesiem;
- g) izmantojot politisko sadarbību, jo īpaši Boloņas procesa vispārīgo politikas dialogu un sadarbību starp atzišanas iestādēm un kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām, lai attīstītu trešo valstu augstākās izglītības iestāžu spējas un saskaņotu kvalitātes nodrošināšanas procesus nolūkā maksimāli palielināt trešo valstu studentu mācību mobilitātes rezultātus un nodrošināt pilnīgu mobilitātes periodu atzišanu, lai tie tiktu ņemti vērā studentu grādu iegūšanā viņu mītnes valstīs.

11. Atbalstīt pāreju uz darba tirgu un darba mobilitāti:

- a) atvieglot pāreju no mācību mobilitātes uz darba mobilitāti, palīdzot mobilajiem izglītojamajiem, pedagogiem un darbiniekiem, kā arī jaunatnes darbiniekiem piekļūt atbalstam, ko darba meklētājiem sniedz valstu nodarbinātības dienesti un *EURES*;
- b) ar programmu *Erasmus+* palīdzot izglītojamajiem, tostarp tiem, kas nesen pabeiguši skolu, stažēties ārvalstīs, lai attīstītu savas uzņēmējdarbības, inovatīvās, radošās un starpkultūru prasmes;
- c) mudinot attiecīgās organizācijas uzņemt praktikantus no ārvalstīm, tostarp ar izpratnes veicināšanu un pieejamu informāciju.

12. Padarīt mācību mobilitāti iekļaujošāku un pieejamāku:

- a) izstrādājot īpašus pasākumus ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku mobilitātes atbalstam izglītības un mācību sistēmās, kā arī jaunatnes un sporta nozarēs;
- b) novēršot šķēršļus ierobežotām iespējām pakļautiem cilvēkiem un apmierinot viņu vajadzības jau mācību aktivitāšu plānošanas sākumposmā;
- c) nodrošinot atbalstu, lai mācību mobilitāti padarītu pieejamu ierobežotām iespējām pakļautiem cilvēkiem, kā arī atbalstu organizācijām, kas viņus uzņem, piemēram, nodrošinot atbilstošu finansējumu valsts vai reģionālā līmenī un veicinot sinerģiju starp dažādiem ES, starptautiskajiem, valsts un reģionālajiem finansēšanas instrumentiem;
- d) sniedzot pieejamu, aktuālu un savlaicīgu informāciju par pieejamo mācību mobilitātes finansējumu, maksājumu veikšanas laiku un citu izglītojamajiem pieejamo atbalstu;
- e) palīdzot mobilajiem izglītojamajiem, sadarbībā ar attiecīgajām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, risinot studentu mājokļu nepietiekamības problēmu;
- f) saskaņā ar ES un valsts tiesību aktiem nodrošinot atbilstošu mobilo mācību dalībnieku, tostarp mācekļu, praktikanšu, jauno pētnieku, jaunatnes darbinieku un brīvprātīgo, jo īpaši nepilngadīgo, aizsardzību attiecībā uz apdrošināšanu, darba standartiem, veselības un drošības prasībām, nodokļiem, sociālo nodrošinājumu (tostarp piekļuvi veselības aprūpei), un attiecīgā gadījumā iespēju uzkrāt tiesības uz pensiju.

13. Padarīt mācību mobilitāti vidiski ilgtspējīgāku:

- a) attiecīgā gadījumā izmantojot ilgtspējīgākus transporta līdzekļus ceļam no mācību mobilitātes galamērķiem un uz tiem un mobilitātes periodu laikā, kā arī sniedzot norādījumus par ilgtspējīgu ceļošanu;
- b) palīdzot izglītības un mācību nodrošinātājiem, jaunatnes un sporta nozarēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas organizē mācību mobilitātes aktivitātes, integrēt ilgtspējas aspektus savās ikdienas aktivitātēs, izmantojot mācības, pamatnostādnes un labas prakses apmaiņu;
- c) atbalstot izglītības un mācību nodrošinātājus un jaunatnes un sporta nozares organizatoriskā līmenī centienos samazināt ceļošanas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas mācību mobilitātes kontekstā.

14. Izmantot digitālās tehnoloģijas, lai atvieglotu mācību mobilitāti:

- a) veicinot tādu sadarbībspējīgu IT sistēmu izstrādi un izmantošanu, kuru pamatā ir kopīgi Eiropas standarti; šīm sistēmām būtu jāļauj izglītojamajiem, pedagogiem un darbiniekiem pārvaldīt un reģistrēt mācību mobilitātes pieredzi, pilnībā ievērojot piemērojamos datu aizsardzības tiesību aktus, un būtu jānodrošina organizācijām iespēja sniegt informāciju par mobilitātes iespējām, pārvaldīt mobilitāti, atbalstīt automatisku savstarpējo atzīšanu un samazināt administratīvo slogu, izmantojot Eiropas studenta kartes iniciatīvas sniegtās iespējas un *Europass* platformas piedāvātos rīkus, tostarp mācīšanās apliecinājumu digitalizāciju, izmantojot Eiropas mācīšanās digitālo apliecinājumu infrastruktūru;
- b) sniedzot ieguldījumu iniciatīvās, kas atbalsta pētnieku mobilitāti un nodrošina attiecīgu informāciju un atbalsta pakalpojumus, tostarp *EURAXESS* ⁽²⁹⁾ un gaidāmajā EPT Talantu platformā ⁽³⁰⁾;
- c) sniedzot atbalstu izglītības un mācību nodrošinātājiem, jaunatnes un sporta nozarēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, ļaujot tiem vajadzības gadījumā izveidot un izmantot jaunus digitālos rīkus un/vai izmantot esošos digitālos rīkus, lai papildinātu fizisko mobilitāti;
- d) atbalstot kvalitatīvu jauktas mobilitātes formātu izstrādi, pielāgojot esošās valsts sistēmas, lai vēl vairāk veicinātu papildu inovatīvus mobilitātes formātus, kuros tiek izmantotas digitālās tehnoloģijas;

⁽²⁹⁾ *EURAXESS – Researchers in Motion* ir vienas pieturas aģentūra pētniekiem un inovatoriem, kuri vēlas uzlabot savu profesionālo pilnveidi un personības izaugsmi, pārceļoties uz citām valstīm.

⁽³⁰⁾ EPT Talantu darbības, ko atbalsta pamatprogramma "Apvārsnis Eiropa", mērķis ir veicināt pētniecības un inovācijas jomas talantu profesionālo sadarbību un nodarbinātību dažādās nozarēs.

e) izpētīt, kā MI var palīdzēt pārvarēt šķēršļus mācību mobilitātei.

15. Popularizēt ES vērtības ar mācību mobilitātes starpniecību:

- a) mudinot visus izglītojamos, pedagogus un darbiniekus mācību mobilitātes periodā ārvalstīs piedalīties uzņēmējas kopienas dzīvē, tostarp izmantojot brīvprātīgā darba aktivitātes;
- b) bagātinot mācību mobilitātes pieredzi ar mācībām starpkultūru izpratnes, pilsoniskās iesaistes, digitālās prasmes un medijprasmes, zināšanu par ES tās vērtībām un pamattiesību jomā;
- c) nodrošinot ienākošos izglītojamos, pedagogus un darbiniekus ar informāciju, kas atbilst vietējiem apstākļiem, un radot viesmīlīgu kultūru, izmantojot mentorus un administratīvo atbalstu;
- d) nodrošinot vislielāko akadēmisko brīvību mobiliem izglītojamajiem, pedagogiem un darbiniekiem; mudinot izglītības un mācību iestādes attīstīt tādu kvalitātes kultūru, arī cita starpā kvalitātes nodrošināšanu, kurā mobilitātes periodos tiek nodrošināta pilnīga akadēmiskās integritātes principu ievērošana.

16. Popularizēt ES kā mācību galamērķi:

- a) cieši sadarbojoties, lai palielinātu ES pievilcību ar pastāvošajām valsts un reģionālajām iniciatīvām, piemēram, augstākajā izglītībā ar projektu "Study in Europe";
- b) citās pasaules daļās, jo īpaši valstīs, kuras nākotnē varētu pievienoties Eiropas Savienībai, mācību mobilitāti veicinot ar ciešākas sadarbības starpniecību starp to attiecīgajām iestādēm un izglītības un mācību iestādēm, kā arī ES iestādēm; šajā ziņā talantu partnerības var nodrošināt pamatu spēcīgākām sadarbības partnerībām ar galvenajām trešām valstīm saskaņā ar savstarpēji saskaņotiem mērķiem; šāda sadarbība var palīdzēt nodrošināt, lai mācību mobilitāte netieši palīdzētu novērst prasmju nepietiekamību trešās valstīs un ES, piemēram, vērsties pret prasmju nepietiekamību nozarēs, kurās notiek zaļā un digitālā pārkārtošanās, un uzlabojot izglītojamo nodarbināmību;
- c) atbalstot savlaicīgu ilgtermiņa vīzu un uzturēšanās atļauju izsniegšanu trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir piešķirta iespēja mācīties kādā dalībvalstī, saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/801 ⁽³¹⁾, vai īstermiņa vīzu izsniegšanu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 810/2009 ⁽³²⁾ atkarībā no paredzētā uzturēšanās ilguma ES;

17. Atbalstīt šā ieteikuma īstenošanu:

- a) Eiropas, valstu un reģionālā līmenī un starp dalībvalstīm sadarbībā ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām veicinot stratēģiskas diskusijas par iespējamām internacionalizācijas un/vai mobilitātes stratēģijām vai pieejām, par labas prakses apmaiņu un dalību savstarpējas mācīšanās pasākumos;
- b) līdz 2026. gada beigām informējot Komisiju par esošajām vai plānotajām internacionalizācijas un/vai mobilitātes stratēģijām vai pieejām, kas varētu atbalstīt šā ieteikuma īstenošanu augstākās izglītības, PIA, skolu izglītības, pieaugušo izglītības un jaunatnes un sporta nozarēs, skarot gan izejošo, gan ienākošo mācību mobilitāti.

AICINA KOMISIJU:

18. līdz 2026. gadam ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un pamatojoties uz Rādītāju un kritēriju pastāvīgās darba grupas ekspertu atzinumu un to izmantojot, izstrādāt priekšlikumu datu vākšanas metodikai (kā minēts 3. un 4. ieteikumā), lai novērtētu:

— cik lielai augstākās izglītības absolventu daļai ir mācību mobilitātes pieredze ārvalstīs,

⁽³¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/801 (2016. gada 11. maijs) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā (OV L 132, 21.5.2016., 21. lpp.).

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2009., 1. lpp.).

— cik liela ir ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku daļa visu to izglītojamo vidū, kuri izglītībā un mācībās izmanto mācību mobilitāti ārvalstīs, un jaunatnes un sporta nozarēs;

pienācīgi ņemt vērā to, ka dati, kas saistīti ar iekļaujošu mācību mobilitāti, var būt sensitīvi, un izvairīties uzlikt dalībvalstīm jebkādu papildu administratīvo slogu; bieži (ar savas attiecīgās darba sagatavošanas struktūras, Izglītības komitejas starpniecību) ziņot Padomei par panākto progresu;

19. atbalstīt labas prakses apmaiņu, dalību savstarpējas mācīšanās pasākumos un stratēģiskās diskusijas Eiropas, valstu un reģionālā līmenī un starp dalībvalstīm, kas minētas 17. ieteikumā;
20. turpināt atbalstīt šā ieteikuma īstenošanu, pamatojoties uz to darba grupu sadarbību, kas izveidotas stratēģiskajā satvarā Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā un sadarbojoties ar Rādītāju un kritēriju pastāvīgo darba grupu (SGIB);
21. kartēt pastāvošo finansēšanas instrumentu intervences jomas ES, starptautiskā, valsts un reģionālā līmenī, lai palielinātu izpratni par to iespējamām darbībām un labo praksi mācību mobilitātes atbalstam un veicinātu rezultātīvu sinerģisko pieeju starp attiecīgajām ieinteresētajām personām;
22. sadarboties ar dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp ar Rādītāju un kritēriju pastāvīgās darba grupas starpniecību, lai turpinātu uzlabot datu kvalitāti un pieejamību un izstrādātu ES līmeņa datu vākšanas un analīzes metodiku, tostarp apsekojumus, piemēram, Eiropas absolventu apzināšanas aptauju, par mācību mobilitāti visās izglītības un mācību nozarēs, kā arī jaunatnes un sporta nozarēs, kurā varētu ņemt vērā arī iekļautību un teritoriālo atšķirību, pilnībā ievērojot ES datu aizsardzības tiesību aktus un neradot papildu slogus dalībvalstīm;
23. pārskatīt Mobilitātes rezultātu apsekojumu, cieši sadarbojoties ar dalībvalstu ekspertiem, lai uzraudzītu šā ieteikuma īstenošanu un paplašinātu to, aptverot visas izglītības un mācību nozares, kā arī jaunatnes un sporta nozares;
24. veicināt un atbalstīt jauniešu līdzdalību mācību mobilitātes stratēģiju un programmu izstrādē un īstenošanā valsts, vietējā, reģionālā un Eiropas līmenī;
25. ar programmu “Erasmus+” un “Eiropas Solidaritātes korpusu” palīdzību turpināt pilnveidot, veicināt un sniegt atbalstu tādu ES rīku izmantošanā, kuri paredzēti, lai atbalstītu mācību periodu īstenošanu ārvalstīs, piemēram, tīkli *Euroguidance* un *Eurodesk*, Eiropas studenta kartes iniciatīva, Valodas atbalsts tiešsaistē, Eiropas skolu izglītības platforma, Eiropas Jaunatnes portāls, platforma “Vispārējās mācības tiešsaistē”, *Youthpass* un *Europass*;
26. ar programmas “Erasmus+” palīdzību turpināt pilnveidot, veicināt un sniegt atbalstu tādu ES rīku izmantošanā, kuri atbalsta ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu un apliecinājumu pārredzamību un atzīšanu, jo īpaši platformas *Youthpass* un *Europass / Europass Mobility*, tostarp, uzlabojot semantisko sadarbību ar Eiropas mācīšanās modeļa un Eiropas digitālo mācīšanās apliecinājumu starpniecību;
27. turpināt attīstīt augstākās izglītības iestādes un tādas augstākās izglītības iestāžu alianses kā “Eiropas universitātes” un sniegt tām atbalstu, lai tās varētu nodrošināt kopīgas programmas un piešķirt kopīgus grādus saskaņā ar ES un Boloņas instrumentiem;
28. turpināt attīstīt Eiropas universitāšu alianses un sniegt tām atbalstu, tostarp, izmantojot programmu “Erasmus+” un politikas atbalstu, kas tām ļauj pilnībā īstenot savu potenciālu un darboties kā paraugam augstākās izglītības nozarē, stimulējot netraucētu un integrētu mobilitāti Eiropas starpuniversitāšu centros, veicinot mikroapliecinājumu izmantošanu un ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm, augstākās izglītības iestādēm, studentu organizācijām un ieinteresētajām personām izpētīt iespējas un pasākumus, kas vajadzīgi, lai nonāktu līdz iespējamam kopīgam tāda grāda apzīmējumam, kura pamatā ir vienots kopīgi izstrādātu Eiropas kritēriju kopums;
29. turpināt attīstīt un atbalstīt brīvprātīgas ES iniciatīvas, kas var palielināt mobilitāti izglītības un mācību jomā, piemēram, *Erasmus+* skolotāju akadēmijas un profesionālās izcilības centrus;

30. sniegt turpmāku atbalstu no programmas "Erasmus+", veicinot dalībvalstu sadarbību un savstarpēju mācīšanos, lai nodrošinātu automātisku savstarpējo kvalifikāciju un ārvalstīs pavadīto mācību periodu rezultātu atzīšanu visos izglītības un mācību nozares līmeņos, tostarp virtuālajās un kombinētajās mācībās;
31. turpināt atbalstīt dalībvalstis, kad tās tiecas izstrādāt visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, jo īpaši, šim nolūkam izmantojot savstarpējās mācīšanās pasākumus, popularizējot tādas iniciatīvas un pasākumus kā, piemēram, Eiropas Valodu diena, un sadarbību ar ieinteresētajām personām un starptautiskām organizācijām, piemēram, Eiropas Padomi un tās izveidoto Eiropas Moderno valodu centru un ESAO, lai izstrādātu inovatīvus valodu apguves rīkus, tostarp digitālos un MI rīkus;
32. veicināt sinerģijas un papildināmības veidošanos starp ES programmām, kas attiecas uz mācību mobilitāti, piemēram, "Erasmus+" un "Eiropas Solidaritātes korpuss", kā arī citiem finansēšanas instrumentiem ES, starptautiskā, valsts un reģionālā līmenī, piemēram, kohēzijas politikas fondiem, jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Eiropas Sociālo fondu Plus, kopā ar tā iniciatīvu "Tiecies, mācies, apgūsti, sasniedz" (ALMA), lai maksimāli palielinātu to darbību ietekmi, kas veicina mācību mobilitātes iespējas visās dalībvalstīs, tostarp, atbalstot tādu rīku un stratēģiju īstenošanu, ar kuriem palielina ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku līdzdalību;
33. pēc dalībvalstu pieprasījuma atbalstīt tās centienos reformēt un uzlabot internacionalizācijas un/vai mobilitātes stratēģijas vai pieejas valsts līmenī un vienlaikus vairākās valstīs, izmantojot ES instrumentus, piemēram, tehniskā atbalsta instrumentu un "Erasmus+" iespējas;
34. līdz 2025. gadam sagatavot pētījumu par līdzsvarotas mobilitātes (tostarp kredītpunktu un grādu mobilitātes) iespējām, problēmām un ietekmi ES, ņemot vērā dažādās sekas, ko rada intelektuālā darbaspēka aprīte.

Briselē, 2024. gada 13. maijā

Padomes vārdā —

B. DALLE

PIELIKUMA I

Politikas satvars skolotāju mobilitātei

Komisijas 2020. gada paziņojumā par Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam ⁽¹⁾ ir noteikts, ka Komisija “kopā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām strādās pie politikas satvara, lai palielinātu skolotāju mācību mobilitātes skaitu un kvalitāti Eiropā, balstoties uz viņu faktiskajām mobilitātes vajadzībām”.

Rezolūcijā par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030) ⁽²⁾ ir iekļautas konkrētas darbības attiecībā uz skolotāju un pasniedzēju prioritāti. Šo darbību vidū ir arī analizēt iespēju izstrādāt politikas satvaru skolotāju mobilitātei.

Šāda satvara pamatā ir tas, ka skolotājiem ir konkrētas problēmas, kas ir arī izanalizētas Komisijas dienestu darba dokumentā SWD(2023) 719 final.

Šajā satvarā ir izklāstīts to darbību kopums, kuras var īstenot skolas, vietējā, reģionālā un sistēmas līmenī, lai novērstu ES dalībvalstīs konstatētos šķēršļus skolotāju mobilitātei. Tā mērķis ir iedvesmot ieinteresētās personas, kas vēlas izstrādāt pašiem savas skolotāju mobilitātes stratēģijas, kas būtu saskaņā ar to sistēmām un darbotos kā instrumentu kopums idejām par skolotāju mobilitātes palielināšanu. Tas papildina un paplašina darbības, kas norādītas Padomes secinājumos par skolotāju un pasniedzēju mobilitātes, īpaši Eiropas mobilitātes, uzlabošanu viņu sākotnējā un tālākizglītībā un mācībās ⁽³⁾, kā arī par skolotāju mobilitātes vērtības popularizēšanu skolās un kopienās. Padomes secinājumos ir uzsvērts, ka mācību mobilitāte ārvalstīs labvēlīgi ietekmē skolotāju profesionālo pilnveidi un izglītības un mācību sistēmas, vienlaikus tajos ir apzināti šķēršļi mobilitātei. Šajā pielikumā ir izskatīta vajadzība pārvarēt šos šķēršļus, lai skolotāju mobilitāte saskaņā ar valsts izglītības un mācību sistēmu vajadzībām kļūtu par darbotiespējīgu iespēju gan sākotnējā skolotāju izglītībā, gan turpmākajā skolotāju profesionālajā attīstībā.

Pamatdoma ir tāda, ka mācību mobilitātei vajadzētu būt neatņemamai sākotnējās skolotāju izglītības un profesionālās pilnveides sastāvdaļai: tā var palielināt profesijas pievilcību un ir svarīga turpmākajā skolu un izglītības un mācību sistēmu attīstībā to virzībā uz Eiropas izglītības telpu.

Komisija atbalstīs dalībvalstis, kad tās ievieš nepieciešamās procedūras un pasākumus, kas izklāstīti šajā dokumentā, jo īpaši, kad tās apmainīsies ar paraugpraksi un mācīsies no līdzbiedriem. Šie pasākumi balstīsies uz programmas “Erasmus+” ietvaros izstrādāto labo praksi, piemēram, *Erasmus+* skolotāju akadēmijām, kuru mērķis ir piedāvāt atbalstu skolotājiem viņu karjeras sākumā un atbalstīt viņu profesionālo pilnveidi.

Ieinteresētās personas saskaņā ar savas dalībvalsts sistēmu skolu, reģionālā, vietējā un sistēmas līmenī varētu sasniegt iepriekš izklāstītos vispārīgos mērķus:

1. Darot pieejamas mobilitātes iespējas sākotnējās skolotāju izglītības un profesionālās tālākizglītības kontekstā

a) Sākotnējā izglītība

- apsverot sākotnējā skolotāju izglītībā kā ieteicamu mācību programmu daļu ietvert iekļaujošas un dzimumu ziņā līdzsvarotas mobilitātes iespējas;
- atzīstot mācību mobilitāti kā neatņemamu sākotnējās skolotāju izglītības sastāvdaļu un, jo īpaši, attiecīgajā gadījumā atzīstot mācību norīkojumus uz ārvalstīm kā līdzvērtīgus mācībām skolā valsts izglītības vai mācību iestādē;
- kur iespējams, paredzot laika nišas (“mobilitātes logi”) visu veidu sākotnējās skolotāju izglītības akadēmiskajā gadā, lai skolotāji, kuri mācās, varētu viegli piedalīties mobilitātes periodos un tie neietekmētu viņu mācības;

⁽¹⁾ COM(2020) 625 final.

⁽²⁾ OV C 66, 26.2.2021., 1. lpp.

⁽³⁾ OV C 167, 21.4.2022., 2. lpp.

- iekļaujot sākotnējā skolotāju izglītībā moduļus vai elementus, kas paredzēti to prasmju un kompetenču nodrošināšanai, kuras vajadzīgas, lai mācību mobilitātes periodus pavadītu ārvalstīs;

b) Profesionālās pilnveides turpināšana

- atzīstot ārvalstīs pavadītā skolotāju mobilitātes perioda rezultātus par likumīgu un vērtīgu profesionālās darbības daļu;
- kur iespējams, apzinot un iekļaujot mobilitātes logus mācību gadā, kad skolotāju un topošo skolotāju nosūtīšana un uzņemšana ir piemērota un viegli īstenojama, un vajadzības gadījumā notiek skolotāju aizvietošana;
- noslēdzot divpusējus nolīgumus valsts vai attiecīgā gadījumā reģionālā līmenī, lai jo īpaši atvieglotu iegūto prasmju un kompetenču atzīšanu un salīdzināmību (piemēram, izmantojot kopēju kvalitātes sistēmu un Eiropas līmenī pieejamo standartizēto prasmju terminoloģiju);
- kur iespējams un saskaņā ar valsts kompetencēm, atbalstot skolas ar atbilstošiem resursiem un elastīgām procedūrām, ja uz laiku jāaizstāj skolotāji, kas iesaistās mobilitātē;

2. Uzlabojot sadarbību vietējā līmenī, izstrādājot un īstenojot stratēģisku pieeju skolotāju mobilitātei:

a) Iekļaujot skolotāju mobilitāti vispārējā skolu attīstībā:

- mudinot politikas veidotājus, skolu vadītājus, skolotāju izglītotājus un attiecīgās ieinteresētās personas izklāstīt, kā mācību mobilitāti, tostarp skolotāju mobilitāti neatkarīgi no viņu pedagoģiskās kompetences vai dzimuma, var integrēt skolu stratēģijās;
- apsverot mērķu definēšanu īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, lai par vispārējās skolu attīstības stratēģijas daļu kļūtu mācību mobilitāte, tostarp skolotāju (arī skolotāju, kuri mācās, un citus skolas darbinieku) nosūtīšana un uzņemšana un sadarbības projekti ar organizācijām ārvalstīs (arī sadarbība tiešsaistē);
- ievērojot progresīvu stratēģiju šo mērķu īstenošanai – no digitālo rīku un platformu izmantošanas līdz divpusējai sadarbībai un sadarbībai ar pārrobežu reģioniem;
- kur iespējams, veicinot sadarbību starp skolām tajā pašā apgabalā vai reģionā, lai atvieglotu to skolotāju aizvietošanu, kuri piedalās mācību mobilitātes programmās;
- izmantojot vietējās izglītības un mācību organizāciju sistēmas priekšrocības, lai atrastu partnerus ārvalstīs;
- izveidojot iesaistīto iestāžu tīklus starp dalībvalstīm, lai izstrādātu skolotāju mobilitātes sistēmu, kuras pamatā ir vietējo, reģionālo un valsts izglītības iestāžu reģistri, skolu konsorcijs, *eTwinning* kopiena un citi pastāvošie tīkli;
- stiprinot skolotāju mobilitāti ar viņu valodu kompetences uzlabošanu, inovatīvu metožu paplašināšanu valodu mācīšanai un apguvei un daudzvalodības ieviešanu klasē;

b) Nepieciešamo resursu piešķiršana

- apsverot īpašu darbinieku (mobilitātes koordinātoru) norīkošanu, lai sagatavotu un īstenotu mobilitātes projektus un darbības, tostarp mobilo skolotāju mentorēšanu, atbalstu uzņēmējām un nosūtītājām iestādēm un loģistikas un administratīvās procedūras, piemēram, izmitināšanu, ienākumu aplikšanu ar nodokļiem un sociālo nodrošinājumu vispiemērotākajā (skolas, vietējās izglītības un mācību iestādes) līmenī;

- apsverot iespēju apvienot resursus vietējo izglītības un mācību iestāžu līmenī, lai tiktu galā ar administratīvo darba slodzi, kas saistīta ar mobilitātes projektu sagatavošanu un pārvaldību, jo īpaši, lai dotu iespējas skolām ar vismazākajiem līdzekļiem piedalīties mācību mobilitātes darbībās;
- uzlabojot izglītības un mācību iestāžu spēju uzņemt gan strādājošos, gan topošos skolotājus un pasniedzējus un gūt labumu no viņu mobilitātes darbībām, pilnībā izmantojot priekšrocības, ko sniedz sadarbība ar *Erasmus+* skolotāju akadēmijām;
- atzīstot to darbinieku darbu, kuri nodrošina mobilitātes iespējas uz vietas;
- atbalstot skolas, kuras iesaistās mobilitātes projektos, ar papildresursu piešķiršanu tām;
- veicinot sinerģijas ar citiem vietējiem, valsts un ES fondiem, jo īpaši Eiropas Sociālo fondu Plus un Eiropas Reģionālās attīstības fondu, papildus *Erasmus+*;

3. Popularizējot ieguvumus no mācību mobilitātes un atbalstot to ar nepieciešamajām mācībām

- uzlabojot lēmumu pieņēmēju izpratni visos izglītības un mācību sistēmas līmeņos (jo īpaši vietējā un reģionālā līmeņa skolu vadītāju un citu vadītāju izpratni) par ieguvumiem, ko pārrobežu mācību mobilitāte sniedz izglītības darbiniekiem, un to ietekmi uz organizāciju attīstību, tostarp ar skolēnu atbalstīšanu svešvalodu kompetenču apguvē;
- skolu vadītājiem (tostarp ar ārvalstīs pavadītām “ēnošanas dienām darbā”) nodrošinot mācības par skolu attīstību, ko atbalsta mācību mobilitāte ārvalstīs;
- radot stimulus skolu vadītājiem un novērtējot to skolu vadītāju darbu, kuri iesaista savas skolas un darbiniekus mobilitātes projektos;
- novērtējot un veicinot šādas pieredzes labvēlīgo ietekmi uz skolotājiem, izglītojamajiem, kā arī skolu un skolu izglītības attīstību vietējā, reģionālā un valsts līmenī.

PIELIKUMA II

Politikas satvars mācekļu mobilitātei

Mācekļība⁽¹⁾, ir Eiropas PIA politikas uzmanības centrā kopš 2010. gada: vispirms Briges paziņojumā, pēc tam atkārtoti 2020. gadā Osnabrikas deklarācijā un Padomes Ieteikumā (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai.⁽²⁾ Kopš tā laika ir parādījušās īpašas politikas prioritātes, un tagad viena no tām ir padarīt pārrobežu mobilitāti mācību nolūkos par iespējamu arī mācekļiem. Mācekļu mobilitāte piedāvā nepārprotamus ieguvumus jauniešiem un pieaugušiem izglītojamajiem viņu mācību un nodarbinātības ziņā, uzņēmumiem – tāpēc, ka tiek paplašinātas to darbaspēka prasmes, un sabiedrībai kopumā. Dažas no tām prasmēm un kompetencēm, ko var piedāvāt pārrobežu mobilitāte (piemēram, valodu kompetences, organizatoriskās prasmes, valodas un citas nododamas prasmes, vai arī īpašas prasmes tehniskajā jomā, kas nav pieejamas nosūtītājā uzņēmumā/iestādē), nevar apgūt mājās. Tomēr šajā jomā pastāv īpaši šķēršļi, kas ierobežo mācekļu piekļuvi mācību mobilitātes pieredzei, piemēram, sarežģīti juridiski pienākumi, kas saistīti ar mācekļu administratīvo statusu, mācekļu vecums, atšķirīgas valstu mācekļības shēmas un mācību programmas, kā arī produktivitātes zuduma risks darba devējiem. Šajā pielikumā ir ierosināts pasākumu kopums valsts līmenī, kas var atvieglot mācekļu mobilitāti sistēmas, individuālā un uzņēmuma līmenī. Tā mērķis ir kalpot par iedvesmas avotu ieinteresētajām personām, kuras vēlas paplašināt mācekļības mobilitāti, un darboties kā instrumentu kopumam mācekļības mobilitātes palielināšanai. Tā pamatā ir noteikumi, kas paredzēti Padomes Ieteikumā (2018. gada 15. marts) par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai.

Dalībvalstīm tiek ieteikts apsvērt iespēju ieviest pasākumu kopumu, lai atbalstītu mācekļu mobilitāti PIA jomā, pamatojoties uz šādiem principiem:

1. Sistēmas līmeņa aspekti mācekļu mobilitātes veicināšanai

- a) Attiecīgā gadījumā iekļaut mācekļu mobilitāti valsts izglītības un mācību internacionalizācijas stratēģijā un attiecīgā gadījumā nozaru (ekonomiskajās) stratēģijās. Šādās stratēģijās var izmantot pakāpenisku pieeju, kuras pamatā ir īstermiņa mobilitāte un mobilitāte pārrobežu reģionos vai atsevišķās nozarēs vai kura veicina īstermiņa kolektīvās vai rotācijas mobilitātes shēmas.
- b) Veicināt internacionalizāciju, balstoties uz profesionālās izcilības centru īpašajām zināšanām, kas savieno vadošos PIA nodrošinātājus dalībvalstīs, veicina sadarbību ar plašu ieinteresēto personu loku, un tiecas izstrādāt kvalitatīvas mācību programmas un kvalifikācijas, kas vērstas uz nozarēs vajadzīgajām prasmēm un sabiedrības problēmām. Profesionālās izcilības centri izstrādā tādu darbību klāstu, kuras nozīmē arī integrēt izglītojamo mobilitāti mācību programmās un izglītojamajiem uzlabot mobilitātes iespējas ārvalstīs un šādu mobilitātes programmu kvalitāti. Tie kalpo par izcilības un inovācijas virzītājiem un veicina proaktīvu PIA nozīmi vietējās un reģionālās ekonomikas attīstībā.
- c) Norīkot specializētus darbiniekus (piemēram, vēstniekus, kontaktpunktus, mobilitātes koordinatorus) vietējā, reģionālā un valsts līmenī, lai veicinātu un palielinātu informētību par mācekļu mobilitāti saistībā ar dažādām valstu un reģionālajām shēmām. Šis īpašais personāls varētu palīdzēt sagatavot un īstenot mobilitātes projektus un darbības, tostarp konsultējot mācekļus, atbalstot uzņēmējas un nosūtītājas iestādes un veicot loģistikas un administratīvās procedūras.
- d) Veicināt mācekļu mobilitāti, tostarp, izveidojot jaunus tīklus vai stiprinot tos, kas pastāv starp darba devējiem, PIA nodrošinātājiem, valstu nodarbinātības dienestiem un sociālajiem partneriem un izmantojot tādas pastāvošās iniciatīvas kā Eiropas Mācekļu aliansi;

⁽¹⁾ Saskaņā ar Padomes Ieteikumu (2018. gada 15. marts) par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai (OV C 153, 2.5.2018., 1. lpp.), kur ar mācekļību tiek saprastas formālas profesionālās izglītības un apmācības shēmas:

- a) kurās mācīšanās izglītības vai mācību iestādēs tiek kombinēta ar būtisku darba vidē balstītu mācīšanos darbavietā uzņēmumos un citās darbavietās;
- b) kuras ļauj iegūt valsts līmenī atzītu kvalifikāciju;
- c) kuras ir balstītas uz vienošanos, kas nosaka mācekļa, darba devēja un attiecīgā gadījumā profesionālās izglītības un mācību iestādes tiesības un pienākumus; un
- d) kuras paredz, ka mācekļi par darba vidē balstīto komponentu saņem atalgojumu vai cita veida kompensāciju.

⁽²⁾ OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.

- e) Apsvērt izstrādāt mācību programmas, lai atvieglotu mācekļu mobilitāti, neapdraudot viņu mācību pabeigšanu, un atzīt ārvāldstīs iegūtos mācību rezultātus (piemēram, iekļaujot mācību programmās īpašu mobilitātes moduli vai ieviešot tālmācību, kur tas ir nepieciešams un iespējams).
- f) Nodrošināt vieglu piekļuvi informācijai par juridiskajām un administratīvajām prasībām mācekļu mobilitātei, kuras ir saistītas ar atļidzību mobilitātē iesaistītajiem mācekļiem un viņu juridisko statusu.
- g) Samazināt pieteikumu iesniegšanas radīto administratīvo slogu, kā arī paātrināt vīzu un uzturēšanās atļauju izsniegšanas procedūru ieceļojošiem trešo valstu valstspiederīgajiem mācekļiem, ja tas ir nepieciešams un saskaņā ar Direktīvu 2016/801 ⁽³⁾.
- h) Veicināt divpusējus nolīgumus par mācekļu mobilitāti ar citām dalībvalstīm un, ja īstenojams, ar trešām valstīm (vai attiecīgā gadījumā reģioniem), lai novērstu visus atlikušos šķēršļus iegūto prasmju atzīšanai un salīdzināmībai (piemēram, izmantojot kopēju kvalitātes sistēmu, kura ir vērsta uz īpašām valsts problēmām, kas saistītas ar mācekļu mobilitāti un mācekļības sistēmām abās valstīs).
- i) Ja iespējams, iesaistīt sociālos partnerus visos mācekļu mobilitātes stratēģiju un shēmu izstrādes, īstenošanas un pārraudzības posmos.

2. Atbalsts mācekļiem

- a) Īstenot mobilitāti iekļaujoši, sniedzot īpašu atbalstu ierobežotām iespējām pakļautiem cilvēkiem.
- b) Papildināt Erasmus+ dotācijas ar papildu finansējumu, lai segtu mācekļu mobilitātes izmaksas.
- c) Stimulēt pedagoģiskos pasākumus un instrumentus, lai atbalstītu mācekļu mobilitāti, piemēram, izmantojot tālmācību, lai pārvarētu atšķirības mācīšanās un mācību duālajā struktūrā.
- d) Sniegt vairāk atbalsta un palīdzības mācekļiem, tostarp atbalstīt sagatavotību valodas ziņā (izstrādāt īpašus valodas mācību materiālus noteiktām profesijām uzņēmēju valstu valodā(-s)).
- e) Sagatavot pavadpasākumus mācekļiem, kas dodas uz ārzemēm, piemēram, mentoru/draugu sistēmu sagatavošanas posmam, virtuālo mobilitāti sagatavošanās posmā (lai papildinātu fizisko mobilitāti) un atrodoties ārzemēs, vai atbalstu mācekļiem pēc atgriešanās, kad viņi atkal integrējas savā darba vidē un izmanto jauniegūtās prasmes un kompetences.
- f) Veicināt mācekļiem iespējas PIA skolās, tostarp Erasmus+ iespējas un starptautiskās mobilitātes shēmas, izmantojot īpašu padomdevēju tīklu un sociālos medijus.
- g) Popularizēt EURES tiešsaistes portālā mācekļiem piedāvātās iespējas, lai palīdzētu mobilajiem izglītojamajiem pārejā uz darba tirgu.

3. Atbalsts uzņēmumiem

- a) Apsvērt finansiālu stimulu nodrošināšanu darba devējiem, lai kompensētu viņiem periodu, kad mācekļi atrodas ārvāldstīs, un mācekļiem, lai mudinātu viņus atgriezties pie darba devēja, kurš viņus ir nosūtījis (piemēram, piemaksa par programmas pabeigšanu vai algas subsīdija, ja mācekļis tiek pieņemts darbā pēc mācību beigšanas).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/801 (2016. gada 11. maijs) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā (OV L 132, 21.5.2016., 21. lpp.).

- b) Apsvērt mērķorientētas palīdzības sniegšanu darba devējiem, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, piemēram, atbalstot starpnieku tīklu izveidi starp saņēmējām un nosūtītājām valstīm, vēlams nozaru līmenī, lai palīdzētu uzņēmumiem organizatoriskos jautājumos un ar juridiskām prasībām.
 - c) Veicināt pārrobežu sadarbību starp valdības dienestiem, kas īsteno arodmācības un mācekļību, vai valstu nodarbinātības dienestiem (VND) un darba devējiem, pētot pasākumus, kas arodmācību iespējas ārvalstīs piedāvā mācekļiem tajās nozarēs, kuras ietekmē divējādā pārkārtošanās. Atbalstīt pārrobežu sadarbību starp šiem valdības dienestiem vai VND un darba devēju asociācijām, lai ar mācekļības programmām vērstos pret prasmju nepietiekamību zaļajās un digitālajās profesijās, un apsvērt VND pārrobežu reģionālo partnerību kā sākumpunktu.
 - d) Informēt uzņēmumus par *Erasmus+* iespējām un Eiropas Mācekļību aliansi, izceļot priekšrocības, ko sniedz mācekļu uzņemšana un nosūtīšana dalībai mobilitātes programmās.
-